

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

PERFIL

RAMON VINYES I CLUET (1882-1952) VA ESCRIURE OBRES DE TEATRE, POESIA I CONTES. VA VIURE MOLTS ANYS A BARRANQUILLA, COLÒMBIA, I VA SERVIR DE MODEL I INSPIRACIÓ A GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ PER AL PERSONATGE D'EL SABIO CATALÁN'

Una personalitat literària de primera

JOAQUIM ARMENGOL

Ramon Vinyes i Cluet és una d'aquelles personalitats literàries que encoratgen i fan recuperar la fe. No hi ha dubte

que Catalunya treu de les seves entranyes individualitats tan extraordinàries que permeten, malgrat el trinxament general, la panolitització vulgar i la mediocritat celebrada, la seva pervivència cultural. Però Vinyes, avui, és un escriptor pràcticament desconegut o se'l considera un autor menor, malgrat la biografia de Pere Elies i Busqueta (1972), els treballs d'investigació de l'enyorat Jacques Gilard, la feina feta per Jaume Huch a *L'Albí*, Jordi Lladó, l'Any Vinyes (2002), etcètera. Sembla que el *sabio catalán* ressuscita una mica cada vint anys, però només pel que fa als seus relats, que, des dels anys vuitanta, es van reeditant. Enguany és l'editorial Males Herbes qui recupera en un volum magnífic *A la boca dels núvols*, el recull de contes amb què l'escriptor va guanyar el premi Concepció Rabell als Jocs Florals de Bogotà l'any 1945, publicats per la Col·lecció Catalònia de Mèxic un any més tard, i els contes d'*Entre sambes i bananes* (1985). De més, l'edició inclou el relat xamós que va dedicar a Gabriel García Márquez, l'únic escrit en castellà, *Un caballo en la alcoba*, i un adient pròleg d'Imma Martí.

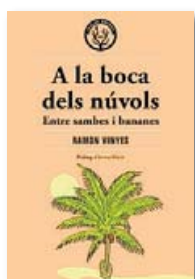
VIQUIPÈDIA

Enjogassat i humorístic

En general els contes de Ramon Vinyes són bons, i n'hi ha alguns de molt bons. Penso en *Records*, a *l'alba*; *El llac d'Atitlan*; *L'Albí*, o el fabulós *Conte d'una casa de veïnat*. És fàcil connectar amb aquest món literari, geogràficament tan dispers i aparentment dissonant però d'una naturalitat estupenda, gens forçada. Vinyes ens atrapa per l'estil enjogassat i humorístic de la seva prosa campal, de tall sec i espurnejant, i l'ús d'un llenguatge i una adjectivació rica i saborosa. Mots com *bigarniu*, *xeremell*, *berles*, *mújol*, *caiera*, *batastoll*, *renès* o *xarbascat* hi abunden, de manera que un s'adona fàcil-

ment de l'evident pèrdua de lèxic que hem sofert. Als contes d'*A la boca dels núvols* i *Entre sambes i bananes* hi trobem el camí vital de Vinyes: des del poble de Berga, els inicis literaris, passant pel període d'entreguerres, l'exili a París, fins a la topada cultural amb l'Amèrica del Sud, Colòmbia, etc. Són relats que també traspuen un pòsit d'intel·lectual fecund, un rerefons que denota el gran bagatge cultural que Vinyes tenia i el seu interès constant per les avantguardes. Irònic i sorneguer, literàriament entremaliat, sovint imposa una mirada sobre el món ben singular per a l'època; és una mirada que, sense renunciar a la tradició literària, innova. A *El noi de Bagà*, per exemple, s'empesca un vell seminarista català que troba el sentit de la vida en una vicunya; i tampoc es queda curt amb *El gos de Mlle. Martineau*, on colpeja l'esnobisme francès a través d'en Polka, el gos fraudulent de la senyora, un ca apassionat per la poesia pura. Aquests són exemples de descripcions subjectives d'una realitat que desdibuixa la línia entre l'existent i la fantasia, un tipus de realisme màgic que podrien signar perfectament Francesc Trabal o Massimo Bontempelli.

Vinyes és un personatge fascinant, amb un periple vital únic que val la pena conèixer, però també és un escriptor de primera, polifacètic i amb una obra ingent. Sense deixar de banda que en tota la seva trajectòria va mantenir sempre un compromís polític amb el país expressat amb gran fidelitat a l'hora de fer ús del català. Potser ja és hora, tal com afirma Jordi Lladó, que fem justícia a una figura en què l'anècdota, la circumstància biogràfica o el clixé han impedit de calibrar-ne el valor. ♦♦

ALABOÇA DELS NÚVOLS
RAMON VINYES
MALES HERBES
310 PÀG./19 €